

Gerontopsychiatrie 1

MUDr. Dagmar Malotová, MBA

Opava 2022

Výzvy současnosti

Češi stárnou, každý pátý už je senior

- Česká populace stárne a tento trend se bude dál prohlubovat.
Češi a Češky ve věku 65 let

navíc tvoří nejdynamičtěji rostoucí skupinu obyvatel.

V současnosti představují pětinu populace

- Počet obyvatel České republiky v průběhu loňska poprvé v historii přesáhl hranici 10,6 miliónu, z nichž jsou dva milióny seniorů. a více.

Výzvy současnosti

- Zdravotní i sociální služby čelí vůči seniorům ve srovnání s přístupem k mladším 2 specifickým výzvám:
- **1.** podpora, zachování a obnova zdraví nad rámec „disease model“, funkční zdraví +koncept geriatrické křehkosti- **geriatrická salugogeneze**
- **2.** Podpora zachování a obnova důstojnosti v souvislosti s poskytováním zdravotní a sociální péče znevýhodněným, křehkým pacientům (klientům), podřízení léčebných plánů a způsobu poskytování služeb sociálním rolím, svébytnosti a smysluplnosti života pacientů- **geriatrická dignitogeneze**

Geriatric

Geriatr : syndromologický , celkový pohled na pacienta, Comprehensive Geriatric Assessment – Komplexní geriatrické vyšetření (**CGA**): komplexní pojetí zdravím podmíněné kvality života

senioři 65,75 let – 1x ročně preventivně

old,old (85 let a víc) – 2x ročně nebo při změně stavu, zhodnocení – inventura zdravotního stavu, duševního stavu, sociálního zázemí , farmakoterapie , plán péče pro zlepšení nebo alespoň udržení celkového stavu a zejména **soběstačnosti**.

„ křehcí“ = frailty senioři , či s pozitivním screeningovým testem – rizikové faktory - péče pravidelná

- **Komplexní podklad pro posouzení ZTP, příspěvku na péči, vstupu do sociálních zařízení**

- - řídičské průkazy, audit terapie – farmakoeconomika , deprescribing

FRAILTY = křehkost

Somatická křehkost dle Lindy Fried :

Neúmyslný pokles hmotnosti – víc jak 5 kg /rok (anorexie)

Vyčerpanost, únava

Svalová slabost- sarkopenie, snížená síla DK a i handgrip

Pomalá chůze (a instabilita s pády)

Pokles tělesné aktivity- hypomobilita a dekondice

Rizika- rezervní kapacita- sociální izolace – kalendářní a biologický věk

Sociální a právní problematika

- V gerontopsychiatrii:
- Senioři řeší zdravotní, sociální, ekonomické a právní problémy
- Psychicky nemocní i omezení autonomie jedince.
- Z-S problematika je 1 celek:
- Zdravotní řeší : dg, terapii, rehabilitaci, dispenzarizaci- hrazeno z prostředků zdravotního pojištění.
- Sociální práce se soustředí na podporu , rozvoj či uchování soběstačnosti seniorů.

Gerontopsychiatrie- úvod

- Obor patřící do psychiatrie se zaměřením na seniorskou populaci.
- Zabývá se diagnostikou, léčbou a rehabilitací duševních poruch u osob vyššího věku .
- Specifikace – neumí verbalizovat pocitovou stránku (alexithymie)
- Somatizace potíží
- Neúplné nebo atypické obrazy nemoci
- Atypická reakce na léčbu
- NÚ léků
- Sociální aspekt
- 1. poruchy , které byly přítomny v dětství/dospělém věku
- 2. vznikly s přibývajícím věkem – *age- related disorders*

Gerontopsychiatrie - úvod

- Duševní nemoci ve stáří souvisí z hlediska psychopatologického projevu s kognitivními i nekognitivními funkcemi.
- Kognitivní(poznávací) v širším smyslu- paměť, myšlení, intelekt, pozornost, úsudek, schopnost plánovat, organizovat a zpracovávat informace
- Nekognitivní- emoce, vnímání, pudy, osobnost
- Integrální funkce- vědomí, chování, jednání , které jsou podmíněny vzájemnou integrací kognit. a nekognit. funkcí.

Sociální a právní problematika

- Zákon o zdravotních službách 372/2011Sb. v platném znění
- Zákon o specifických zdravotních službách 373/2011 Sb. v platném znění
- Zákon o sociální službách 108/2006Sb. v platném znění
- Kde najdeme pomoc: odbory sociální péče, ČALS, ČGGS www.cggs.cz,
- MPSV www.mpsv.cz, poskytovatelé péče.

Sociální a právní problematika

- Způsobilost k právním úkonům – může být pozměněna – omezením k právním úkonům nebo zbaven způsobilosti-opatrovník
- SOD rozhoduje i přezkoumává.
- Cílem je ochránit pacienta.
- Omezovací prostředky, mohou být i farmaka !, 372/2011
- Nedobrovolná hospitalizace- po 24 hodinách nahlásit na soud, který do 7 dní rozhodne.
- Soudu se nehlásí: u zbavené způs. Dává podpis opatrovník, soudem nařízená ústavní ochranná léčba, nezletilí-podpis zástupced, pozorování k vypracování posudku soudním znalcem na příkaz soudu.

ZÁVĚR

Čerpané zdroje: Čevela, Čevelová, Kalvach, Holčík, Kubů Sociální gerontologie

Jan Lužný Gerontopsychiatrie

Zdeněk Kalvach a kol. Geriatric a gerontologie

Moudro na závěr :

Lucius Annaeus Seneca 4.př.n.l- 65 n.l :

Je zcela zbytečné se ptát, má-li život smysl či ne.

Má takový smysl, jaký mu dáme.

Geriatrické syndromy

- Atypická sy
- Změněný průběh
-
- **Sy:** pády
- chůze
- malnutrice
- inkontinence
- sarkopenie
- imobilita
- kognice
- geriatrická deteriorace

Senior: Fit

Zdatný

FRAILTY

Závislý méně- víc
- zcela

Terminální st.

Testy a škály

Tým : PL-MDP-Geriatr- Psychiatr
- Psychiatr

Geriatrické syndromy a spolupráce

- Medicína je týmová péče a souboj a trumfování
- Jednak odborný tým - pacient a rodina
- Odborný tým praktických lékařů - specialisté v různých odbornostech
- V naší problematice, přesně naše odbornosti mohou usnadnit péči praktickým lékařům.
- CGA , celostní pohled, audit léků , aktivizaci, gerontopsychiatrickou a psychiatrickou podporu, sociální poradnu pro žádosti, informace pro d
- Dlouhodobou hospitalizaci nebo pobyt v sociálních zařízeních.
- Předoperační vyšetření.

Závěr

- Děkuji za pozornost.